

Amerikaans vuilbroed: uitvoeringsmaatregelen

Instructies ter bestrijding van AVB

Henk van der Scheer, Frans Heessen, Dick Vunderink

In Bijen 11(1): 20 (2002) is het plan van aanpak van Amerikaans vuilbroed (AVB) uiteengezet. Kernpunt in het plan is een pakket aan preventieve maatregelen die gericht zijn op het voorkomen van uitbraken. Hoofdthema's daarbij zijn: 1. frequente voorlichting over AVB, 2. uitvoeringsmaatregelen gericht op risicogroepen en 3. monitoring van aanwezigheid van sporen via onderzoek aan voederkransmonsters. In dit artikel gaan wij in op de uitvoeringsmaatregelen.

80 U dient dit te beschouwen als een instructie over ons aandeel in de bestrijding van AVB.

Afgezien van het voeren van buitenlandse honing (die altijd besmet is) en het kopen van besmette materialen (kasten, raampjes) zijn er eigenlijk maar twee andere belangrijke risicofactoren: (1) rovende volken en (2) uitwisseling van broed. Deze beide risicofactoren hebben we zelf in de hand en kunnen we dus gemakkelijk minimaliseren! Het vervliegen van bijen is een veel minder grote risicofactor.

Voederkransonderzoek, negatief-verklaring

Zieke en daardoor verzwakte volken vormen een bron van besmetting voor rovende volken. Uitwisseling van broed vindt vooral plaats tijdens de koninginnenteelt, bij de handel in volken en bij onderlinge hulp. In al die gevallen dient eerst het broed van de betrokken volken te worden nagezien op afwezigheid van besmetting met sporen. Dat kan via voederkransonderzoek.

Logboek

Koninginnentelers, houders van een bevruchtungs-

station en organisatoren van markten dienen een logboek van afgifte, verkoop of plaatsing van bijenvolken bij te houden ten behoeve van de traceerbaarheid. Mocht er onverhoopt toch iets fout gaan, dan kan er tenminste gericht worden gezocht naar verspreiding van de besmetting en/of de ziekte. Het bijhouden van een logboek geldt ook voor alle imkers die met hun bijenvolken reizen naar massale drachtgebieden en overdekte teelten.

In de tabel zijn die situaties opgenomen waarin dringend wordt geadviseerd een voederkransonderzoek te laten uitvoeren en/of een negatief verklaring te vragen.

Sporenbesmetting

Als uit voederkransonderzoek blijkt dat volken besmet zijn met sporen, dient eerst te worden nagegaan of de besmetting kan zijn ingesleept door aankoop van broed en/of materialen. Bestaat die mogelijkheid, meldt dit dan terstond bij de andere partij. Die dient dan uiteraard zijn volken na te zien op de verschijnselen van AVB en bij afwezigheid daarvan zijn volken via voederkransonderzoek te laten onderzoeken op besmetting met sporen.

Is insleep niet aan de orde en zijn de volken niet gevoerd met besmette buitenlandse honing, dan hebben de volken besmette nectar en/of honing geroofd bij zieke volken in de omgeving. Die bron in de omgeving dient dan te worden opgespoord en geruimd. Zo'n gebiedsscreening acht de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) alleen tot haar taken behorend, als er klinisch zieke volken worden gevonden. Als die opvatting niet verandert, zullen we

	Negatief-verklaring	Logboekadministratie	Opmerkingen
Koninginnentelers*	ja	ja	voorkom uitwisselen besmet materiaal
Bevruchtungsstation*	ja	ja	
Handel	ja	ja	
Verenigingsstallen	ja	ja	voorkom roverij
Bijenparken	ja	ja	voorkom roverij
Markten	ja	ja	voorkom roverij
Reizen met volken	ja		voorkom roverij

* Het is een absolute voorwaarde dat koninginnentelers en houders van een bevruchtungsstation elk jaar vóór het teeltseizoen hun stand via voederkransmonsters laten onderzoeken.

zelf, in geval van een besmetting van volken met sporen, maar zonder klinische symptomen, 'met tact en vernuft' op zoek moeten gaan naar de eventuele besmettingsbron in de omgeving. Denk daarbij ook aan onbeheerde volken en zwermen op onvermoede plaatsen. Dat betekent in de praktijk dat de getroffen

imker bij het zoeken hulp mag verwachten van de Werkgroep Bijengezondheidszorg (WBGZ). Het is de bedoeling dat in die werkgroep de bijengezondheidsdeskundige en zijn vervanger uit elk van de groepen/kringen/regio's zitting zullen nemen.

Follow-up

In een volgend artikel zal worden ingegaan op de maatregelen die genomen dienen te worden als uit voederkransonderzoek blijkt dat volken besmet zijn met sporen. Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (MLNV) heeft tot nu toe niet gereageerd op ons verzoek om een separaat onderhoud over de vraag hoe men denkt over de bijenhouderij in zijn totaal en de financiering van een en ander. Wel heeft in december 2001 de MLNV Directie Voedings- en Veterinaire Aangelegenheden (VVA), waaronder de bestrijding van dierziekten valt, schriftelijk gereageerd op het plan van aanpak van AVB. In de brief wordt nogmaals benadrukt, dat de bijenhouderij substantieel dient bij te dragen in de kosten en met name de preventieve uitvoeringsmaatregelen voor haar rekening moet nemen. Wij zijn uitgenodigd voor een nader gesprek. Als u dit leest, dan zal dat gesprek vermoedelijk al plaats gevonden hebben. De resultaten hoort u zo spoedig mogelijk.

Opruimen van besmette volken. Te voorkomen, ja toch.

Foto: RVV

bijen neijid CURSIEF

Rik Oldeven

Eigenwijs

Imkers staan bekend om hun eigenwijsheid. En eigenwijsheid staat niet goed bekend. Eigenwijs, eigenzinnig, eigenzuchtig, het wordt gezegd van mensen met wie je de omgang maar het best kunt mijden. Eigenwijze mensen gaan nl. meer met zichzelf om dan met hun medemensen. Je komt bij hen dan ook meestal op de koffie: ze zijn asociaal. Daar komt bij dat hun wijsheid van een twijfelachtig gehalte is, in ieder geval onder de maat. Er is nl. heel wat wijsheid in de wereld. Het is de opeenstapeling van de wijsheden van velen. De computer bijvoorbeeld schijnt het uiteindelijke product te zijn van de samenwerking tussen een flink stelletje wijsneuzen op dit gebied. Eén zo'n neus had hem niet voor elkaar gekregen.

De conclusie dat de wijsheid in de imkerij de som zou moeten zijn van al die eigenwijze imkers samen, ligt voor de hand. Toch heb ik een zwak voor de individuele betweter. Hij weet natuurlijk best dat de diverse wielen al lang zijn uitgevonden, maar hij wil dat om de een of andere reden nog eens overdoen. Over zijn bijenkasten gebogen stelt hij in eerste instantie liever niet nóg eens vast wat er in talloze boeken en artikelen beschreven en vaak voorgeschreven staat. Hij wil zelf kijken en het liefst op de manier waarop er voor het allereerst naar bijen gekeken werd. Met verbazing, met verwondering. Want uit de verwondering komen vaak de mooiste dingen voort. Dat weet hij zeker.

Eigenwijze imkers zijn zo gezien creatieve imkers, bijenkunstenars. Lastig voor de velen die het gareel gewend zijn, benijd door de enkelen die ook wel eens verder zouden willen kijken dan hun voorgeschreven neus lang is.